

**feiten
en
meningen
uit
de
media-
wereld**

PETER DHONDT
JAN DRIJVERS
EN
WIM VAN DER BIESEN

Nadat eind april de Vlaamse Executieve er, door verdragingsmanoeuvres van de oppositie, niet in was geslaagd de UITVOERINGSBESLUITEN van het KABELDECREET binnen de wettelijke termijn door de Vlaamse Raad te laten bekrachtigen, werd op 5 juli, na een erg incidentrijke vergadering, een nieuw ontwerp-decreet daartoe door een nipte meerderheid van CVP, PVV en Vlaams Blok goedgekeurd. De nieuwe versie verschilt in weinig van de oorspronkelijke tekst van minister Dewael. Wel werd, op advies van de RAAD VAN STATE, de verplichting geschrapt voor de private televisies om hun nieuwsredacties uit BEROEPSJOURNALISTEN te recruter.

*

Op 6 juli zette de Vlaamse Executieve het licht op groen voor SKY CHANNEL, SUPER CHANNEL EN MTV, drie commerciële satellietzenders die al jaren stonden te dringen om op de Vlaamse kabel te mogen. In het 'modelcontract' dat de drie zenders ondertekenden, staat onder meer dat reclamespots herkenbaar moeten zijn en in tijdsblokken van beperkte duur moeten worden gegroepeerd, en dat elk station jaarlijks een bijdrage van ten minste 10 miljoen frank moet leveren aan de ontwikkeling van "eigen Vlaamse culturele produkties". De Vlaamse kabelnetten worden voor het doorsturen van de satellietprogramma's niet betaald. Precies drie maanden later werd overigens ook de Amerikaanse nieuwszender "CABLE NEWS NETWORK" op de kabel toegelaten.

*

Onder de titel EARLY TIMES verschijnt sinds januari 1988 in Groot-Brittannië een ernstig WEEKBLAD voor KINDEREN. Het blad brengt voornamelijk achtergrondinformatie die de gewone kranten als bekend veronderstellen. Na een half jaar had dit 20 pagina's tellende weekblad een oplage van 70.000 exemplaren. Reeds in april 1988 kreeg de Early Times een concurrent: SCOOP, een soort roddelweekblad voor jongeren tussen 8 en 16 jaar. Wekelijks worden er tussen de 120.000 en de 190.000 exemplaren van verkocht. Men

denkt dan ook aan verspreiding in het buitenland.

*

De rechtstreekse OVERHEIDSSTEUN aan de PERS bedraagt dit jaar - zoals overigens ook in 1987 - 80,5 miljoen BF. De Nederlandstalige en de Franstalige dagbladen krijgen ieder samen 36,225 miljoen BF. Wegens een verhoging van de selectieve steun krijgt De Morgen dit jaar 16,6 miljoen BF. Vijf andere dagbladgroepen (VUM, Hoste, De Vlijt, Het Volk en Concentra) ontvangen ieder 3,6 miljoen BF, terwijl De Financieel Economische Tijd 1,2 miljoen BF krijgt. Zoals voorheen zal de VUM (De Standaardgroep) de haar toegekende staatshulp ook dit jaar niet opnemen.

*

Nadat de mediaraad zich over het BRT-dossier gebogen had en vlak voor de intrede van SP en VU in de nieuwe Vlaamse Executieve, ontvouwde minister van Cultuur DEWAELE zijn persoonlijke denkplaatje over de toekomst van de openbare omroep. Het zwaartepunt van zijn voorstel vormt de omvorming van de BRT in een 'CULTUREEL OVERHEIDSBEDRIJF', een parastatale met een grotere bestuursautonomie en meer onafhankelijkheid, gerund door een afgeslankte en gedepolitiseerde Raad van Beheer van voltijdse cultuurmanagers. Het feit dat hiertoe het AMBTENARENSTATUUT van het BRT personeel zou worden afgeschaft, stuitte op felle kritiek van de vakbonden. Andere opvallende voorstellen in Dewaels plan waren de privatisering van de technische diensten, het afschaffen van de derden, het behoud van twee kanalen voor de BRT, meer Vlaamse producties en het afstoten van de schooluitzendingen. De informatiediensten zouden meer middelen moeten krijgen en zien hun objectiviteitsplicht geherformuleerd in een plicht tot ONPARTIJDIGHEID. De financiering van de BRT kan volgens Dewaels alleen geschieden door geld van de belastingbetaler, maar hij liet onmiddellijk verstaan dat de begroting van zijn eigen ministerie daarvoor ontoereikend is.

*

In 1988 steeg de oplage van de NEDERLANDSE DAGBLADPERS met één pro-

cent. Dit betekent een vooruitgang voor het vierde achtereenvolgende jaar. De totale oplage bedraagt nu 4,6 miljoen exemplaren per dag voor een bevolking van 14,6 miljoen. De stijging situeert zich vooral bij de dagbladen met een oplage van meer dan 100.000 exemplaren (meestal landelijke bladen), terwijl een aantal kranten met een oplage beneden de 40.000 exemplaren het zeer moeilijk hebben. Volgens de Vereniging De Nederlandse Dagbladpers (NDP) is de positieve evolutie vooral een gevolg van "productverbetering en van intensieve marketing (vooral bij de jeugd)". Uit een "tijdsbestedingsonderzoek" bleek anderzijds dat de gemiddelde Nederlandse mediaconsument 40 minuten per dag leest. Dit is ondanks de toename van de audiovisuele media juist evenveel als in 1966.

*

Op 14 september 1988 verscheen onder de titel TOESTANDEN het eerste nummer van een NIEUW Vlaams "progressief en pluralistisch" WEEKBLAD. Het is de bedoeling dat het blad evenveel aandacht zal besteden aan politiek als aan cultuur. Het startkapitaal bedroeg 5 miljoen BF, die werd samengebracht via een openbare inschrijving. Men hoopt op duizend abonnees tijdens het eerste jaar. "Toestanden" telt 32 bladzijden en bestaat uit vier delen: nieuws, een dossier, reportages en een debat.

*

In het zog van haar tweede erkenningsronde adviseerde de RAAD VAN NIET-OPENBARE RADIO'S, op vraag van minister Dewaels, positief over de erkenning van acht zenders als AGGLOMERATIERADIO'S. Zowel het opzet om radio's met een ruimer zendbereik toe te laten dan voorzien in het KB, als de selectie van de radio's kreeg heel wat kritiek. De kleinschalige lokale radio's drukten hun vrees uit door deze agglomeratieradio's uit de ether te zullen worden gedruemd en wezen op de meerderheidsvriendelijke politieke signatuur van de daarvoor aangeduide zenders (2 in Brussel, 3 in Antwerpen en Gent). Nationaal minister van PTT WILLOCKX noemde het plan onwettelijk en technisch niet

haalbaar en zei te zullen weigeren om de nodige frequenties toe te kennen. Nog meer tegenwind, o.a. van de CVP, kreeg minister Dewael toen hij de intentie formuleerde om naast deze agglomeratieradio's ook ruimte te creëren voor COMMERCIELE REGIONALE ZENDERS en het decreet in die zin te versoepelen.

*

Uit het laatste tweejaarlijks onderzoek van het Centrum voor Informatie over de Media (CIM) is gebleken dat het aantal LEZERS van dag- en weekbladen in Vlaanderen gevoelig GESTEGEN is tegenover in 1986. Deze toename is vooral het gevolg van een stijging van het aantal "meelezers" en dus niet van de oplage. Wat de dagbladen betreft, gaat de grootste winst naar de Financieel Economische Tijd (+ 100,2 %),

Het Belang van Limburg (+ 14,68 %),

De Morgen (+ 12,07 %)

en de Standaardgroep (+ 11,51 %).

De enige krant die haar lezersaantal ziet verminderen is Het Volk (- 0,52 %).

Bij de weekbladen zijn de meest opvallende "winners" : Weekend Knack (+ 43 %),

Dag Allemaal (+ 34 %),

De Bond en Humo (ieder + 21 %),

TeVe-Blad (+ 16 %),

Panorama (+ 13 %),

Knack Magazine (+ 10 %)

en Flair (+ 9 %).

Langs Franstalige kant hebben de meeste dagbladen minder lezers dan twee jaar geleden, alleen La Nouvelle Gazette

(+ 23 %) en Vers l'Avenir (+ 10 %) wonnen lezers bij. De franstalige weekbladen volgen meestal de trend van de dagbladen; hier boekt alleen Le Vif/L'Express

(+ 23 %) een forse winst.

*

De FRANSE TELEVISIE is "VERSCHRIKKELIJK GEWELDDADIG", aldus het weekblad Le Point, dat een handvol vrijwilligers zover kreeg dat ze één week lang een inventaris bijhielden van alles wat ze op TV te zien kregen en dat eigenlijk niet door de beugel kon.

De amateur-onderzoekers telden 670 moorden, 15 verkrachtingen, 20 sekstafereën en 27 martelingen. Vooral de com-

merciële omroepen blijken zich te buiten te gaan aan het vertonen van dergelijke tafereelen.

*

Eind juni kregen vier REGIONALE TELEVISIEVERENIGINGEN, die eerder al een gunstig advies van de mediaraad ontvangen hadden, een culturele erkenning van de Vlaamse Executieve. Die vier erkende verenigingen zijn de vzw's ANTWERPSE TELEVISIE (ATV) uit Berchem, EDISON-TV (RTVO) uit Waregem, REGIONALE TELEVISIE LEUVEN (RTVL) en AUDIO VIDEO STUDIO uit Eeklo. Op zaterdag 29 oktober was AVS de eerste om met een regionaal televisieprogramma de kabelabonnees uit het Meetjesland te bereiken. Twee grote struikelblokken staan een continuë programmering van de regionale televisies voorlopig in de weg: de terughoudendheid van heel wat kabelmaatschappijen en de financiering. Moeten, naar de geest van het kabeldecreet, de geldelijke middelen voor de regionale tv uit private bronnen komen, de nationale regering weigert voorlopig de nodige reclame-machtigingen daartoe te verlenen.

*

De eerste reclameblokken op de commerciële zender V.T.M., die vanaf februari wil gaan uitzenden, zijn alle volgeboekt. De adverteerders betalen daartoe in prime time 170.000 tot 350.000 frank per halve minuut. Bij het vaststellen van haar RECLAMETARIEVEN gaat VTM uit van een gemiddelde kijkdichtheid van 20 %. Wanneer men onder deze verwachting blijft, kunnen deze tarieven worden herzien.

*

In het wereldje van de satelliettelevisie blijken al lang geen Europese binnengrenzen meer te bestaan. Begin november werd het zwaar verlieslatende SUPER CHANNEL, tot dan eigendom van een kartel van ITV-stations en de Virgin-groep, overgenomen door de Italiaanse firma Betatelevision van de steenrijke MARCUCCI-familie. Of die familie nu nog steeds in haar schik is met de nieuwe aanwinst, valt te betwijfelen: goed drie weken later werd Super Channel immers onder gerechtelijke curatele geplaatst. Het station zou aan-

kijken tegen een schuldenlast van meer dan 70 miljoen BF, terwijl er daarnaast nog eens een verplicht af te betalen bedrag van een half miljard zou zijn opgedoken.

Op 17 november stond heel de NEDERLANDSE KRANTENWERELD op z'n kop, toen FUSIEPLANNEN tussen de krantenconcerns Nederlandse Dagbladunie (NDU) en Perscombinatie uitlekten. Als de plannen in werkelijkheid worden omgezet, komen alle landelijke dagbladen met uitzondering van De Telegraaf in één vennootschap terecht: "de Nederlandse Perscombinatie". De directies van de door Elsevier gecontroleerde NDU, die o.m. Algemeen Dagblad (417.000 ex.) en NRC-Handelsblad uitgeeft, en de Perscombinatie die de succesvolle Volkskrant (300.000 ex.) en de zwakkere broertjes Trouw en Het Parool onder de vleugels heeft, zouden tot de fusie overgaan om de algemene rendabiliteit van de verschillende kranten (nog) te verbeteren, maar vooral ook om vijandelijke overname pogingen door buitenlandse kapitaalgroepen te bemoeilijken.

Op nagenoeg alle krantenredacties waren echter vooral negatieve geluiden te horen; zo stelt men zich vragen over het behoud van de redactionele onafhankelijkheid en de identiteit van elke betrokken krant, en vreest men ook dat het oplappen van de kranten die in moeilijkheden zitten ten koste zal gaan van de dagbladen die het nu wel goed doen.

Op 21 november 1988 ging de PRIJS van de Vlaamse DAGBLADEN nogmaals met 1 frank omhoog. Een krant kost sindsdien 21 BF. Met deze prijsstijging "beogen de Vlaamse dagbladuitgevers de mogelijkheid te vrijwaren om de kwaliteit van hun

kranten te behouden en vooral te verbeteren". De prijsverhoging moet ook bijdragen tot "een gunstiger verhouding tussen kosten en inkomsten in de dagbladexploitatie".

Eind november ontstond beroering bij de redactie van het Franstalige weekblad LE VIF-L'EXPRESS, toen bekend werd dat het blad onderhandelingen had aangevat over een eventuele overname van het Waalse opinieweekblad "POURQUOI PAS?". Dit uitgesproken liberale blad, dat de jongste jaren veel geld en lezers heeft verloren, zou na de overname samensmelten met Le Vif, dat zelf een centrum-linkse koers vaart, die wel blijkt aan te slaan. Roularta, de maatschappij die o.m. Knack op de markt brengt en ook de helft van de aandelen van Le Vif in handen heeft, kan met deze operatie een quasi-monopolie op de Waalse weekbladmarkt veroveren.

Tussen CVP, SP en VU, die samen een feitelijke meerderheid uitmaken in de Vlaamse Raad, zou eind november een MEDIA-AKKOORD afgesloten zijn. Dit akkoord voorziet, naast bestaanszekerheid voor VTM, in ruimere middelen voor de BRT. De dotatie aan de BRT zou van 1989 tot 1991 geleidelijk worden verhoogd met 1,5 miljard BF. Eindstreven is een begroting van 7 miljard of 65 % van het kijk- en luistergeld dat in Vlaanderen wordt geïnd. Daarnaast zou het aan de BRT terug worden toegestaan om, onder beperkende voorwaarden, terug een beroep te doen op SPONSORING. Het akkoord kreeg meteen tegenwind van VTM, dat het alleenrecht op reclame en sponsoring blijft claimen, en van minister Dewael, die eerst een discussie wil over het statuut en de taken van de openbare omroep.